

Sygnatura akt VIII Ga 161/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Sałamaj (spr.)

Sędziowie: SO Agnieszka Kądziołka

SR del. Aleksandra Wójcik-Wojnowska

Protokolant: sekr. sąd. Anna Galara

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2016 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

przeciwko W. B. (1)

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 21 grudnia 2015 roku, sygnatura akt V GC 890/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że oddala powództwo i zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 4.547 (cztery tysiące pięćset czterdzieści siedem złotych) tytułem kosztów procesu;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 6.592 (sześć tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt dwa złote) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO (...)SSO (...)SSR del. (...)

Sygn. akt VIII Ga 161/16

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. wystąpiła przeciwko pozwanemu W. B. (1) z powództwem o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty z dnia 4 kwietnia 2014 r. wydanego przez Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim (sygn. akt V GNc 706/14) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 10 czerwca 2014 r. oraz o zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu podała, że opisanym nakazem Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 59.827,20 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami postępowania. Postanowieniem z dnia 10 czerwca 2014 r. tytuł egzekucyjny zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Na podstawie tego tytułu wykonawczego pozwany wszczął przeciwko powódce postępowanie egzekucyjne, które prowadzi Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gorzowie Wielkopolskim - M. P. pod nr Km 729/14. Powódka wskazała, że strony w dniu 19 maja 2011 r. zawarły umowę o roboty budowlane nr (...), na podstawie której pozwany zobowiązany był wybudować na

rzecz powódki budynek wielorodzinny w G. przy ul. (...). Przyznała, że nie zapłaciła w terminie roszczenia pozwanego z tytułu wykonania powyższych robót budowlanych z faktury VAT nr (...) na kwotę należności głównej 59.827,20 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 maja 2013 r. Zgodnie z umową pozwany jako wykonawca powinien był zabezpieczyć należyte wykonanie prac oraz należyte usunięcie wad i usterek. Zabezpieczenie miało obejmować ustanowienie na rzecz powódki gwarancji ubezpieczeniowej na sumę gwarancyjną w wysokości 10 % wynagrodzenia brutto. W razie niewykonania tych obowiązków powódka miała prawo odstąpić od umowy i naliczyć karę umowną w wysokości 10% kontraktu brutto. Powódka w dniu 8 kwietnia 2014 r. wezwała pozwanego do ustanowienia na jej rzecz powyższego zabezpieczenia prawidłowego usunięcia wad i usterek pod rygorem odstąpienia od umowy i oraz naliczenia kary umownej. Pozwany nie ustanowił powyższego zabezpieczenia wobec czego powódka odstąpiła od umowy i naliczyła pozwanemu karę umowną w wysokości 287.369,74 zł. Pozwany odebrał to oświadczenie i nie zakwestionował naliczenia kary umownej. Powódka w dniu 13 maja 2014 r. potrąciła tą wierzytelność z wierzytelnością przysługującą pozwanemu z wymienionego nakazu zapłaty i wezwała go do niezwłocznego złożenia wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego. Oświadczenie to doręczono pozwanemu w dniu 14 maja 2014 r. Odsetki za opóźnienie należne pozwanemu z powyższego nakazu zapłaty zostały wyliczone na dzień 30.04.2014 r., tj. na dzień w którym pozwany dowiedział się o odstąpieniu od umowy przez powódkę i naliczeniu powyższej kary umownej. W konsekwencji wszelkie roszczenia pozwanego wynikające z treści tytułu egzekucyjnego w postaci powyższego nakazu zapłaty zostały w całości zaspokojone.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. Pozwany przyznał, że strony zawarły umowę o roboty budowlane nr (...). Wskazał, że wykonał przedmiot umowy, który został następnie odebrany przez powódkę bez zastrzeżeń na podstawie protokołów odbiorów kolejnych etapów robót. Zwrócił uwagę, że w trakcie wykonywania prac powódka pozostawała w zwłoce z zapłatą wynagrodzenia, w związku z czym już po uzyskaniu nakazu zapłaty strony zawarły ugodę pozasądową mającą na celu uregulowanie należności wynikających z nakazu, jak też kolejnych wynikłych z odebrania kolejnych etapów prac. Powódka nie wykonała ugody w całości, w związku z czym pozwany występował z kolejnymi pozwami o zapłatę i uzyskał tytuły wykonawcze. W tym czasie powódka zażądała od niego dostarczenia gwarancji ubezpieczeniowej prawidłowego usunięcia wad i usterek. Pozwany nie mógł uzyskać tej gwarancji ze względu na brak odbioru końcowego robót oraz zaległości w płatnościach. Zdaniem pozwanego całość należności objętej nakazem zapłaty jest zasadna, a powód nie dokonał skutecznego potrącenia. Strona pozwana zakwestionowała skuteczność odstąpienia od umowy, zasadność naliczenia kar umownych, skuteczność potrącenia.

Wyrokiem z dnia 21 grudnia 2015 r. (sygn. akt V GC 890/14) Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy nakaz zapłaty Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 kwietnia 2014 r., V GNc 706/14, opatrzony klauzulą wykonalności w dniu 10 czerwca 2014 r. (pkt I. sentencji) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.992 zł tytułem kosztów sądowych oraz kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II.).

Orzeczenie oparte zostało na następujących ustaleniach i wnioskach.

W dniu 19 maja 2011 r. W. B. (1) zawarł z (...) spółką z o.o. w P. (poprzednik prawny powódki) umowę o roboty budowlane nr (...), zgodnie z którą pozwany w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, zobowiązał się wykonać na rzecz powódki roboty budowlane związane z inwestycją prowadzoną przy ul. (...) w G. - stan surowy budynku mieszkalnego – segment B.

W dniach 23 grudnia 2011 r., 13 marca i 7 maja 2012 r oraz 16 sierpnia 2013 r. zawarte zostały cztery kolejne aneksy do ww. umowy, rozszerzające jej zakres przedmiotowy oraz modyfikujące termin wykonania prac. W dniu 3 października 2012 r. strony zawarły dodatkową umowę o roboty budowlane nr 14/GW/W/12 na dodatkowy zakres prac (montaż balustrad i prac z nimi związanych). W dniu 16 sierpnia 2013 r. strony podpisały porozumienie, na mocy którego dokonały rozliczeń dotychczasowych należności i powód zrzekł się przysługujących mu kar umownych z tytułu niedostarczenia gwarancji należytego wykonania umowy (§ 2 ust. 2 porozumienia). Porozumienie nie dotyczyło dostarczenia przez pozwanego gwarancji należytego usunięcia wad i usterek.

Pismem z dnia 8 kwietnia 2014 r. powódka wezwała pozwanego do przedłożenia gwarancji ubezpieczeniowej należytego usunięcia wad i usterek zgodnie z treścią § 13 ust. 1 umowy z dnia 19 maja 2011 r. i poinformowała, że w przypadku niedoręczenia powyższego dokumentu odstąpi od umowy i naliczy karę umowną w wysokości 10% wartości umowy brutto.

Pozwany nie dostarczył gwarancji należytego usunięcia wad i usterek, ani nie zaproponował innego sposobu zabezpieczenia w miejsce gwarancji ubezpieczeniowej. W związku powyższym powódka pismem z dnia 28.04.2014 r. odstąpiła od umowy nr (...) i naliczyła karę umowną w wysokości 287.369,74 zł, jako stanowiącą 10% wartości umowy brutto.

Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim nakazem zapłaty z dnia 4 kwietnia 2014 r., sygn. akt V GNc 706/14 nakazał (...) sp. z o.o. w P., aby zapłaciła na rzecz W. B. (1) kwotę 59.827,20 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami postępowania. Postanowieniem z dnia 10 czerwca 2014 r. nadano przedmiotowemu nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności.

Powód przyznał, że nie zapłacił roszczenia pozwanego z tytułu wykonania powyższych robót budowlanych objętych fakturą VAT nr (...) i nakazem zapłaty V GNc 706/14.

Na podstawie tego tytułu wykonawczego - nakazu zapłaty z 4 kwietnia 2014 r., sygn. akt V GNc 706/14, pozwany wszczął przeciwko powódce postępowanie egzekucyjne, które prowadził Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gorzowie W.. (sygn. akt Km 729/14).

W dniu 13 maja 2014 r. powódka złożyła oświadczenie o potrąceniu swojej wierzytelności z tytułu kary umownej w kwocie 287.369,74 zł za niedostarczenie gwarancji należytego usunięcia wad i usterek z wierzytelnością wynikającą z nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 kwietnia 2014 r., sygn. akt V GNc 706/14. Pismem z dnia 12 lutego 2015 r. powód poinformował pozwanego o występujących wadach dzieła. Pismem z dnia 21 kwietnia 2015 r. powód wezwał pozwanego do usunięcia wad wykonanego dzieła.

Oprócz należności objętych nakazem zapłaty V GNc 706/14 W. B. (1) wystąpił na drogę sądową przeciwko (...) spółce z o.o. w P. dochodząc zapłaty innych roszczeń z łączącej strony umowy, a także wystąpił z wnioskiem o ogłoszenie upadłości swego dłużnika.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał powództwo, oparte na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. za uzasadnione. Dokonując wykładni art. 840 k.p.c. Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, powołując się przy tym na stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z 14 października 1993 r. (III CZP 141/93), że podstawą powództwa z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. może być potrącenie, pomimo tego, że powód zarzut potrącenia mógł zgłosić w postępowaniu rozpoznawczym w sprawie, w której został wydany tytuł wykonawczy.

Sąd Rejonowy wskazał, że pismem z dnia 8 kwietnia 2014 r. powódka wezwała pozwanego do przedłożenia gwarancji ubezpieczeniowej należytego usunięcia wad i usterek zgodnie z treścią § 13 ust. 1 umowy z dnia 19.05.2011 r., nr (...) i poinformowała, że w przypadku niedoręczenia powyższego dokumentu odstąpi od umowy i naliczy karę umowną w wysokości 10% wartości umowy brutto. Pozwany nie dostarczył gwarancji należytego usunięcia wad i usterek, ani nie zaproponował innego sposobu zabezpieczenia w miejsce gwarancji ubezpieczeniowej. Powódka pismem z dnia 28.04.2014 r. odstąpiła od ww. umowy i naliczyła pozwanemu karę umowną w wysokości 287.369,74 zł, jako stanowiącą 10% wartości umowy brutto – z tytułu niedostarczenia gwarancji należytego usunięcia wad i usterek.

Sąd I instancji podkreślił, że zgodnie z § 13 ust. 4 umowy nr (...) wykonawca (pozwany) był zobowiązany przedstawić oryginał gwarancji ubezpieczeniowej należytego usunięcia wad i usterek w terminie 7 dni od dnia odbioru końcowego robót. Zobowiązanie do przedstawienia gwarancji nie było w żaden sposób uzależnione od sporządzenia pisemnego końcowego odbioru robót, nieuprawnionym więc było żądanie od powoda przedstawienia dowodu w postaci protokołu końcowego odbioru wykonanych prac. Obowiązek dostarczenia gwarancji był niezależny od końcowego odbioru wykonanych prac. Kolejne etapy prac wykonywanych przez pozwanego były stwierdzane protokołami częściowymi, a

zatem prace były odbierane i te protokoły częściowe stanowiły podstawę wystawiania faktur VAT za dane etapy prac. W związku z niedostarczeniem przez pozwanego gwarancji należytego usunięcia wad i usterek powód miał uprawnienie do odstąpienia od umowy i naliczenia powyższej kary umownej (§ 13 ust. 5 umowy).

Sąd Rejonowy uznał, że w świetle art. 498 § 1 i 2 k.c. oraz art. 499 k.c. powódka prawidłowo dokonała potrącenia swojej wierzytelności z tytułu kary umownej w kwocie 287.369,74 zł za niedostarczenie gwarancji należytego usunięcia wad i usterek z wierzytelnością wynikającą z nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Gorzowie W.. z dnia 4 kwietnia 2014 r., sygn. akt V GNc 706/14 – objętej niniejszym postępowaniem, co skutkowało uwzględnieniem powództwa i obciążeniem pozwanego kosztami procesu (art. 98 § 1 i 3 k.p.c.).

Pozwany zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu naruszenie:

- art. 840 k.p.c. w zw. z art. 647 k.c. w zw. z art. 483 § 1 k.c., 484 k.c., 471 k.c., 492 k.c. oraz 395 k.c. poprzez uznanie, iż spełnione zostały przesłanki do potrącenia należności powódki z należnościami pozwanego, podczas gdy z materiału dołączonego do pozwu oraz późniejszych pism procesowych wynika, że:

a) nie udowodniono terminu, od którego liczyć należało obowiązek dostarczenia polisy należytego usunięcia wad i usterek;

b) brak podpisanego protokołu odbioru robót budowlanych oraz brak rozliczenia umowy podstawowej były przesłankami uniemożliwiającymi dostarczenie polisy z winy powódki, a skutkiem tego, powódka nie mogła skutecznie naliczyć kar umownych. Skoro zatem pozwany nie był w zwłoce a nawet w opóźnieniu, to zgodnie z art. 476 k.c. i 471 k.c. nie można było naliczyć kar umownych;

c) nie odstąpiono skutecznie od umowy albowiem powódka nie mogła odstąpić od umowy wykonanej. Skutek odstąpienia od umowy ze strony powódki w zasadzie sprowadzał się do naliczenia kar umownych i zapłatę nimi za należności wymagalne kilka miesięcy wcześniej;

- art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie albowiem powódka sama będąc w zwłoce z zapłatą należności za wykonane prace, domaga się kolejnych świadczeń od pozwanego i za ich niewykonanie odstępuje od umowy i nalicza kary umowne;

- art. 490 k.c. poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy z materiału dowodowego zebranego w sprawie, wynika jednoznacznie, że nawet gdyby uznać, iż powstała wymagalność żądania gwarancji należytego usunięcia wad i usterek, to pozwany mógł się wstrzymać z jej dostarczeniem. Powódka bowiem na dzień żądania gwarancji zalegała z zapłatą na rzecz pozwanego ok. 400.000 zł, a uzyskanie bezwarunkowej gwarancji wiązało się nie tylko z kolejnym wydatkiem po stronie pozwanego w wysokości kilkunastu tysięcy złotych, co jeszcze z ryzykiem zwrotu równowartości gwarancji na rzecz ubezpieczyciela w przypadku wykorzystania gwarancji niegodnie z jej przeznaczeniem przez powódkę;

- art. 484 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie i brak jakiegokolwiek wypowiedzenia się Sądu czy zajęcia stanowiska, pomimo złożonego skutecznie zarzutu pozwanego, co do wysokości kar umownych i żądania zmniejszenia kary umownej, w przypadku gdyby Sąd uznał zasadę jej naliczenia za uzasadnioną. Pozwany złożył wniosek w odpowiedzi na pozew, jednakże Sąd w uzasadnieniu całkowicie pominął tą okoliczność;

- art. 233 k.p.c. w szczególności poprzez:

a) uznanie za udowodnione roszczenie powoda, skutkujące skutecznością odstąpienia od umowy, w szczególności, iż spełnione zostały przesłanki § 13 ust. 5 łączącej strony umowy i nastąpiła wymagalność świadczenia powoda, podczas gdy powódka nie zaoferowała żadnego dowodu, który świadczyłby o terminie wymagalności żądania gwarancji usunięcia wad i usterek;

b) pominięcie w całości materiału dowodowego zaoferowanego przez pozwanego, a dotyczącego braku winy przy dostarczeniu gwarancji usunięcia wad i usterek, jako przesłanki egzoneracyjnej zastosowania art. 484 k.c. Pozwany

bowiem wykazał, iż nie tylko nie jest w zwłoce czy opóźnieniu w dostarczeniu polisy, ale również iż nawet gdyby przyjąć, iż wymagalność polisy nastąpiła to jej nie dostarczenie nie nastąpiło z winy pozwanego a nawet można by przyjąć, iż nastąpiło to z winy powódki. A skoro tak, to sama zasada kary umownej nie jest uzasadniona.

Mając na uwadze powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa oraz obciążenie powódki kosztami procesu za obie instancje; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Skarżący wniósł również o dołączenie do niniejszej sprawy - akt Sądu Apelacyjnego w Szczecinie sygn. akt I ACa 1137/15, (sygn. Sądu I instancji VIII GC 506/14) i przeprowadzenie dowodu z: pozwu, odpowiedzi na pozew oraz uzasadnienia wyroku Sądów obu instancji na okoliczność przesądzenia prawomocnym wyrokiem przez Sąd Apelacyjny o prawomocnym rozstrzygnięciu przedmiotu niniejszego procesu i niezasadności kary umownej, o której mowa w niniejszym postępowaniu. W powyższej sprawie spółka (...) żądała zapłaty przez pozwanego tych samych kar umownych i wyrokiem z dnia 29 września 2015 r. powództwo zostało oddalone, a Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił apelację powódki od powyższego wyroku.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego kosztów procesu za postępowanie drugoinstancyjne. Zdaniem powoda bezzasadne było powołanie się w apelacji na orzeczenia zapadłe w innych sprawach pomiędzy stronami albowiem nie mają one charakteru prejudykату dla rozstrzygnięcia Sądu, który winien na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego ustalić stan faktyczny oraz ocenić dochodzone roszczenie. Nadto powód szczegółowo odniósł się do zarzutów skarżącego oraz w całości podzielił stanowisko i argumenty przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Pismem procesowym z dnia 22 marca 2016 r. skarżący wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 11 lutego 2016 r. (sygn. akt I ACa 1137/15), którym oddalono apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 29 września 2015 r. (sygn. akt VIII GC 506/14).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja i wszystkie wyartykułowane w niej zarzuty odnoszące się do stanu faktycznego sprawy, zasługiwały na uwzględnienie.

Sąd odwoławczy jako sąd meriti w granicach wniesionej apelacji, co wynika z dyspozycji art. 378 § 1 k.p.c., rozważył na nowo zebrany w sprawie materiał dowodowy, w tym dokonuje jego samodzielnej oceny prawnej. Sąd Okręgowy co do zasady podzielił ustalenia stanu faktycznego dokonane przez Sąd pierwszej instancji i przyjmuje je za własne, a w szczególności te dotyczące istnienia tytułu wykonawczego, istnienia umowy stron i jej treści, a także wysokości wierzytelności pozwanego. Odmienne ustalenia poczynić natomiast należało w zakresie istnienia wierzytelności powoda z tytułu kar umownych, co w konsekwencji doprowadziło do zmiany oceny prawnej w niniejszej sprawie.

W pierwszej kolejności za zasadne należało uznać zarzuty odnoszące się do braku dokonania przez Sąd Rejonowy jakichkolwiek ustaleń oraz rozważań w zakresie daty odbioru końcowego, od której liczyć należy termin do złożenia gwarancji, przyczyn jej niezłożenia, czy wreszcie podstaw do ewentualnego zmiarkowania kar umownej. Sąd pierwszej instancji ponadto nie dokonał analizy prawnej możliwości odstąpienia od umowy już po jej wykonaniu.

Przed przystąpieniem do dalszych rozważań należy zaakcentować to, na co uwagę zwracał skarżący, a zupełnie pominął Sąd Rejonowy, że wyrokiem z dnia 11 lutego 2016 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie (I ACa 1137/15) oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 29 września 2015 r. (sygn. akt VIII GC 506/14), którym oddalono roszczenie powoda o zasądzenie od pozwanego kwoty 83.979 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 czerwca 2014 r. oraz kosztami procesu. W postępowaniu tym powód dochodził od pozwanego części kary umownej, którą naliczył pozwanemu z uwagi na niedostarczenie w terminie 3 dni oryginału dokumentu poświadczającego uzyskanie przez niego gwarancji ubezpieczeniowej należytego usunięcia wad i usterek. Z treści uzasadnienia, zarówno orzeczenia Sądu Okręgowego, jak i wyroku Sądu Apelacyjnego, wynika, że przedmiotem postępowania było roszczenie powoda o

należność z tytułu tej kary umownej, której część przedstawił do potrącenia będącego podstawą żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w niniejszym procesie. W sprawie VIII GC 506/14 Sąd prawomocnie oddalił powództwo ustalając, że powodowi nie przysługiwało co do zasady roszczenie o zapłatę wskazanej kary umownej.

Przepis art. 365 k.p.c. stanowi, że orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i organy administracji publicznej. Przepis ten określa skutki prawomocnego orzeczenia i krąg podmiotów, które orzeczenie to wiąże i ma zastosowanie do wszystkich orzeczeń sądowych wydany w procesie cywilnym. Przy czym moc wiążąca orzeczenia ściśle związana jest z jego prawomocnością. Jak już wyżej wskazano orzeczenie Sądu Okręgowego jest prawomocne.

Odnosząc się do argumentów podniesionych przez stronę powodową należy wyjaśnić, że w doktrynie i orzecznictwie jednolicie przyjmuje się, że powyższą moc wiążącą ma jedynie sentencja orzeczenia, przy czym dotyczy to zarówno właściwego rozstrzygnięcia, ale i pewnych elementów komparacji, w szczególności oznaczenie przedmiotu sprawy (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z 13.01.2000 r., II CKN 655/98; wyroku z 23.05.2002 r., IV CKN 1073/00; z dnia 8.06.2005 r., V CK 702/04, czy z dnia 13.03.2008 r., III CSK 284/07). Sąd nie jest więc związany ustaleniami faktycznymi i poglądami prawnymi wyrażonymi w uzasadnieniu orzeczenia, niemniej jednak w niektórych przypadkach, z uwagi na ogólność rozstrzygnięcia, dla ustalenia zakresu mocy wiążącej orzeczenia jego motywy mogą mieć istotne znaczenie. Ma to miejsce np. w sytuacji, gdy powództwo podlega oddaleniu (vide orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 21.10.1999 r., IV CSK 652/10; z dnia 15.01.2015 r., IV CSK 181/14; z dnia 20.09.2011 r., III SK 5/11; z dnia 22.06.2011 r., II PK 4/11). Sytuacja taka ma miejsce w niniejszej sprawie – dopiero bowiem analiza motywów rozstrzygnięcia w sprawie VIII GC 506/14 pozwala ustalić, że oddalenie powództwa obejmuje właśnie roszczenie powoda o zapłatę kary umownej wynikającej z konkretnej umowy stron (nr (...) z dnia 19 maja 2011 r.). Skutkiem powyższego ustalenia jest uznanie, że zarówno strony postępowania, jak i Sąd rozstrzygający niniejszą sprawę, są związane treścią prawomocnego orzeczenia, co nakazuje przyjąć, iż stan sprawy jest taki, jak wynika to z sentencji wyroku rozstrzygającego spór dotyczący kary umownej co do istoty. Związanie to zawiera w sobie zakaz prowadzenia sporu co do okoliczności stanu faktycznego stanowiących podstawę zakończonego sporu sądowego (wyroki Sądu Najwyższego z 7.04.2011 r., I PK 225/10 oraz z 4.03.2008 r., IV CSK 441/07).

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy uznać należy, że powodowej Spółce nie przysługiwała wierzytelność nadająca się do potrącenia z wierzytelnością pozwanego, a tym samym nie nastąpiło zdarzenie uzasadniające pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w trybie art. 840 § 1 k.p.c. w żadnej części. To też spowodowało, że powództwo w tym zakresie podlegało oddaleniu.

Nie ma przy tym potrzeby szczegółowego powtarzania argumentów przytoczonych przez tutejszy Sąd Okręgowy orzekający w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt VIII GC 506/14 oraz Sąd Apelacyjny w Szczecinie w sprawie I ACa 1137/15. Podkreślić bowiem należy, że w niniejszej sprawie podstawa faktyczna rozstrzygnięcia, czyli odstąpienie przez powoda od umowy, naliczenie kar, wezwanie do ich zapłaty oraz złożenie przez niego oświadczeniu o potrąceniu, dokładnie ma przełożenie na stan faktyczny w ww. sprawie, gdyż u podstaw zarzutu oświadczenia o potrąceniu leży właśnie te same czynności faktyczne. Sąd Okręgowy przeprowadził bowiem bardzo obszerne postępowanie dowodowe i podał szereg argumentów przemawiających za oddaleniem powództwa, które zostały następnie uzupełnione przez Sąd Apelacyjny. Ta argumentacja była znana Sądowi Rejonowemu w Gorzowie W., gdyż dopuścił on dowód z wyroku z uzasadnieniem w sprawie VIII GC 506/14 (vide postanowienie z dnia 7 grudnia 2015 r., k. 339 i kopia orzeczenia k. 340 i n.), lecz w ogóle nie odniósł się do zawartej w tym orzeczeniu argumentacji, pokrywającej się ze stanowiskiem pozwanego W. B. (nota bene Sąd pierwszej instancji nie odniósł się również do podniesionego przez pozwanego zarzutu nadużycia prawa podmiotowego przez powoda – art. 5 k.c.).

W ramach niniejszych rozważań wskazać jedynie dodatkowo należy, że powód nie miał podstaw do odstąpienia od umowy w sytuacji kiedy ta umowa została wykonana. Nadto powodowa Spółka nie wykazała terminu, od którego należałoby liczyć siedmiodniowy termin wyrażony w § 13 umowy z dnia 19 maja 2011 r. Zgodnie z tym postanowieniem umownym termin należało liczyć od dnia podpisania protokołu końcowego. Sąd Apelacyjny w Szczecinie w sprawie I ACa 1137/15 ustalił, że dokument z adnotacją „protokół końcowy” nie spełniał wymogów jakie stawiane są dla

protokołu końcowego robót, gdyż brak w nim informacji o całości umówionego przedmiotu umowy (co ma znaczenie również w świetle postanowienia § 16 pkt 1, 2 i 7 umowy), brak podpisu wszystkich osób, które według jego treści brały udział w czynnościach odbioru, brak podpisu inspektora nadzoru.

Nie sposób też nie wspomnieć, co również podkreślały Sądu obu instancji w tamtej sprawie, a co jest też akcentowane w apelacji, że roszczenie z tytułu kar umownych zdecydowanie stanowi nadużycie prawa podmiotowego (art. 5 k.c.), na które powołuje się strona powodowa w tej sprawie, gdyż dochodzi do sytuacji, w której pomimo wielokrotnych zapewnień, czego wynikiem było porozumienie z 16 sierpnia 2013 r. o zapłacie pozwanemu wynagrodzenia, powód tego nie czyni i odstępuje bezzasadnie - jak się okazuje - od umowy, naliczające kary, którymi chce „zapłacić” za wykonane roboty budowlane. Zdecydowanie należy napiętnować takie działanie jako naganne i nie podlegające ochronie jakimkolwiek wyrokiem sądu w takim stanie faktycznym. Nie można bowiem zapominać, że pomimo wskazywania postanowień umownych, na które powołuje się strona powodowa w odpowiedzi na apelację - formułując stwierdzenia o niewykonaniu umowy, istotą obowiązku wykonawcy w umowie o roboty budowlane jest przede wszystkim oddanie przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej (art. 647 k.c.), natomiast z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie oraz z twierdzeń podnoszonych przez same strony wynika, że pozwany wykonał umowę, a nie otrzymał całej zapłaty za wykonane prace.

Sąd Okręgowy doszedł więc do przekonania, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Zatem wobec zasadności apelacji w powyższym zakresie, konieczne było wydanie orzeczenia reformatoryjnego (art. 386 § 1 k.p.c.) o treści, jak w punkcie I. sentencji wyroku.

Konsekwencją zmiany orzeczenia i wygrania przez pozwanego procesu w pierwszej instancji, była konieczność ponownego orzeczenia o kosztach postępowania przed Sądem Rejonowym na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na koszty poniesione przez pozwanego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym złożyły się: wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika za postępowanie główne w kwocie 3.600 zł (§ 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu), wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika reprezentującego pozwanego w postępowaniu zażaleniowym w kwocie 900 zł (§ 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 2 pkt 1 ww. rozporządzenia) i opłata od zażalenia w kwocie 30 zł albowiem przy rozstrzygnięciu kosztów zażalenia w sprawie ubocznej (tzw. wypadkowej) jaką stanowi postępowanie zabezpieczające liczy się ostateczny wynik sprawy głównej, jak również opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Suma tych kwot stanowi 4.547 zł o czym również rozstrzygnięto w punkcie I. sentencji wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego znajduje uzasadnienie w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Koszty postępowania poniesione przez pozwanego w postępowaniu apelacyjnym stanowią: opłata od apelacji w kwocie 2.992 zł oraz wynagrodzenie reprezentującego go zawodowego pełnomocnika w kwocie 3.600 zł obliczone na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800), które znalazło zastosowanie w postępowaniu apelacyjnym z uwagi na wniesienie apelacji w lutym 2016 r., a więc po dniu wejścia w życie ww. Rozporządzenia.

SSO A. K. SSO P. S. SSR del. A. W.